

Francija

Naravnogeografske značilnosti Francije

- Francija pokriva površino 543 965 kvadratnih kilometrov in je po velikosti 47. največja država sveta
- velja za največjo zahodnoevropsko državo, hkrati pa je tudi najbolj raznolika
- prav zaradi raznolikosti jo zelo težko opredelimo kot zgolj zahodnoevropsko deželo, saj je obenem tudi sredozemska in alpska
- vendarle pa je središče države, vlemesto Pariz in pariška kotlina (gospodarsko, kulturno in demografsko središče), v njenem severozahodnem delu, zato je tudi Francija tesno povezana z Atlantikom in s tem tudi z drugimi deželami atlantske oziroma zahodnoevropske regije
- v reliefu in geološki zgradbi se menjavajo stari masivi in sredogorja (Centralni masiv, Ardeni, Vogezi, Armorikansko hribovje v Bretaniji), mladonagubana gorstva (Alpe, Pireneji) ter vmnesna nižavja oziroma kotline (Pariška kotlina, Akvitanija, Alzacija, Flandrijsko nižavje, Ronsko-saonsko podolje)

V atlasu na strani 50 poiščite najvažnejše pokrajinske enote Francije!

- Francija se tudi podnebno močno razlikuje od ostalih držav Zahodne Evrope
- državo lahko razdelimo na štiri klimatska območja: oceansko na zahodu, prehodno kontinentalno na vzhodu ter mediteransko na jugu in gorsko v Alpah in Pirenejih
- naravna vegetacija na ozemlju, kjer danes najdemo Francijo, je bil listnat gozd, le ta je danes že močno izkrčen, bolj pa so ohranjeni iglasti gozdovi v gorskem svetu: v Sredozemlju prevladujeta makija (zimzeleno grmičasto rastje) in gariga (trave in aromatično nizko grmičevje)
- v vodnem omrežju Francije so pomembne predvsem atlantske reke (Sena, Loara, Garona), ter alpska Rona (velik hidropotencial), ki se izliva v Sredozemsko morje

Prebivalstvo Francije

- v primerjavi z deželami Beneluksa in z Veliko Britanijo je Francija precej bolj poredko poseljena, pri tem pa je potrebno poudariti, da je razporeditev prebivalstva zelo neenakomerna (upoštevati moramo seveda tudi to, da je Francija bistveno večja od držav Beneluksa)
- povprečna gostota poselitve je v Franciji 105 prebivalcev na kvadratni kilometer, to pa je vendarle bistveno več kot je evropsko povprečje

Katera so največja francoska mesta? Pariz, Nantes, Toulouse, Bordeaux, Marseille, Lyon, Strasbourg, La Havre, Metz, Brest, Nice

Poiščite navedena mesta na karti v atlasu na strani 50!

- zgostitve prebivalstva najdemo predvsem v pariški kotlini, v industrijskih regijah ter tam ob obali, kjer so se razvila važnejša pristanišča in ima pomembno vlogo turizem
- največjo zgostitev prebivalstva najdemo v pariški kotlini (20% vsega prebivalstva), kar je posledica centralistične ureditve države
- redko je poseljen predvsem Centralni masiv, Korzika in mokrotna nižavja
- kljub temu, da Francija uradno velja za nacionalno homogeno državo, živijo v njej številne narodnostne manjšine, prebivalstvo pa govori številne različne jezike (uradno je bilo v Franciji leta 1994 84% Francozov)
- Korzičani govore italijanska, Alzačani in Flamci germanska narečja, na jugu prevladujeta katalonski in provansalski jezik ter južnofrancoska narečja, Bretonci so keltskega izvora, Baski pa iberskega

Baski živijo ob obali in v Pirenejih, v JV kotu Biskajskega zaliva, najdemo jih v Španiji in v Franciji. So ostanek predindoevropskih prebivalcev in govorijo jezik, ki mu ni sorodnega v Evropi. Njihovo število rahlo presega en milion. Do danes se je ohranilo veliko njihovih starodavnih šeg, obredov in iger. So zelo

delavni in v Španiji glasno zahtevajo samostojnost (teroristična organizacija ETA; Euzkadi (Baskovska) teroristična armada). V preteklosti so bili baski znani tudi kot pirati, vendar pa so kljub vsemu predvsem kmetovalci. Znani so predvsem po neodvisnem duhu, po ljubezni do svobode in po spoštovanju osebne svobode, njihov najljubši moto je: "Niti sužnji niti tirani!". V času preseljevanja evropskih ljudstev v novi svet so se tja odpravili tudi številni Baski in tako jih danes v Južni Ameriki živi približno 250 000 in v Združenih državah približno 50 000 (večina zaposlenih kot pastirji v Kaliofrniji, Nevadi in Wyomingu).

- Francija je znana tudi po tem, da v preteklosti ni zadostno poskrbela za ohranitev kultur in jezikov narodnostnih manjšin, zato so njihove jezikovne in kulturne posebnosti mnogokje ogrožene (bretonski jezik tako npr. govorijo pretežno le še stari ljudje)

V knjigi na strani 79 si oglejte karto, ki prikazuje jezikovna območja in narodnostne manjšine v Franciji!

- uradni francoski viri navajajo, da je v Franciji približno 4.4 milijonov tujcev med katerimi prevladujejo tisti iz Portugalske, Alžirije, Španije, Italije, Maroka, Tunizije, nekadanje Jugoslavije, ... (približno 40% tujcev ima redno zaposlitev)
- na migracijske tokove v Franciji je močno vplivalo tudi osamosvajanje nekdanjih francoskih kolonij (povratne migracije prebivalstva in začasne migracije, zdomstvo)
- v Franciji najdemo tudi visok delež starega prebivalstva (20% prebivalstva je starejšega od 60 let in 19% mlajših od 19 let), nizek je tudi naravni prirastek (okoli 4 promil letno)

Pojasni značilnosti starostnih piramid Pariza in Francije, ki ju najdeš v knjigi na strani 80! priseljevanje

- za Francijo je značilna tudi deurbanizacija (preseljevanje iz starih mest v primestja) zer močna periurbanizacija in suburbanizacija

Gospodarstvo

- med državami Zahodne Evrope ima Francija najbolj heterogeno gospodarstvo
- razvito je kmetijstvo, rudarstvo, industrija, turizem in tudi druge storitvene dejavnosti
- gospodarska pestrost je povezana z različnimi naravnogeografskimi značilnostmi države

Kmetijstvo

- kmetijstvo v Franciji pomeni zelo pomembno gospodarsko panogo, Francija je vodilna kmetijska država v EU
- po drugi svetovni vojni se je francosko kmetijstvo izrazito specializiralo in tržno usmerilo (tržne potrebe EU)
- v Franciji najdemo tudi povezovanje med kmetijstvom in živilsko industrijo
- specializacija kmetijstva je značilna predvsem za Pariško kotlino in sever (žitarice, sladkorna pesa), na zahodu, v Centralnem masivu in v Alpah prevladuje živinoreja, na jugu in na Korziki pa mediteranske kulture
- Francija je najbolj znana po visokorodni pšenici, po kvalitetnih vinih in odličnih sirih

Zgornja slika na strani 81 nam kaže izrabo tal in kmetijstvo v Franciji!

Spodnja slika na strano 81 nam prikazuje proizvodnjo alkoholnih pijač v Franciji!

Vina iz katerih dežel predvsem konkurirajo domačim francoskim vinom? Italija, Španija, Alžirija

Industrija

- razvoj industrije je bil v preteklosti omejen z pomanjkanjem energetske osnove (kvalitetni premog in nafta), zato sta na pomenu pridobili hiroenergija in nuklearna energija (premogovništvo izgublja svoj pomen)

S pomočjo karte na strani 82 razloži od kod Francija uvaža največ premoga, nafte in zemeljskega plina!

- podobno kot v Veliki Britaniji na pomenu močno izgubljajo tradicionalne industrijske panoge (rudarstvo, železarstvo, tekstilna in gradbena industrija), na pomenu pa pridobiva moderna industrija: avtomobilska (PSA, Renault), industrija visoke tehnologije, farmacevtska (parfumi), vesoljska (Ariane), letalska (Airbus)

S pomočjo karte na strani 83 v knjigi navedi glavna središča francoske avtomobilske industrije!

Kako je Slovenija povezana s francosko avtomobilsko industrijo! Revoz Novo mesto, nekdanji IMV Novo mesto

Turizem

- turizem ima med terciarnimi dejavnostmi najpomembnejšo vlogo
- najpomembnejše turistično območje je Sredozemlje z navtičnim in mondenim turizmom (Azurna obala: Nice, Cannes, Saint Tropez)
- zimski turizem je razvit predvsem v Alpah (Grenoble, Chamonix)
- pomembno vlogo v turizmu ima tudi atlantska obala (Normandija npr. zgodovinski pomen) ter tudi sama prestolnica Pariz

V atlasu na strani 50 poiščite najbolj znana turistična območja Francije!

Politična ureditev države

- med vsemi zahodnoevropskimi državami je Francija najbolj centralistično urejena
- že od absolutizma je v Parizu zgoščena vsa politična in administrativna oblast
- državnemu centralizmu je sledilo tudi zasebno gospodarstvo
- glavno mesto se je tako zaradi centralistične politike razvilo v največje gospodarsko, kulturno, politično-administrativno in prometno središče države
- v drugih regijah imata le mesti Lyon in Marseille nacionalni pomen

S pomočje karte v knjigi na strani 84, ki prikazuje promet potnikov z železnico, potrdi trditev o centralistični ureditvi Francije!

S pomočjo karte v knjigi na strani 84, ki prikazuje narodni dohodek po regijah, opredeli osrednja in robna območja Francije!

- v zadnjem času skušajo zmanjšati osrednjo moč Pariza in pospešiti gospodarsko in kulturno rast podeželja, zato podpirajo še osem središč (Nantes, Marseille, Lyon, Metz, Toulouse, Bordeaux, Lille in Strasburgh)
- kljub prizadevanjem, pa centralna vloga Pariza še vedno ostaja, saj sta Lyon in Marseille središči nacionalnega pomena predvsem zaradi svoje velike oddaljenosti od državnega centra

Vprašanja za ponavljanje!

- Kakšna je geološka zgradba oziroma relief Francije?
- Na katera klimatska območja lahko razdelimo Francijo?

- Osnovne značilnosti prebivalstva Francije!
- Priseljenci v Franciji!
- Splošne značilnosti francoskega gospodarstva!
- Po katerih kmetijskih pridelkih je Francija najbolj poznana v svetu?
- Vloga industrije v francoskem gospodarstvu!
- Francoski turizem in francoska turistična območja!
- Politična ureditev države!

Izvenevropska ozemlja Francije

- k Franciji še danes sodijo nekatera izvenevropska ozemlja z različno stopnjo samostojnosti
- prekomorski departmaji: Francoska Gvajana (SV del južne Amerike), Guadeloupe (osem otokov v Malih Antilih), Martinique (otok v Malih Antilih), Reunion (otok v Indijskem oceanu, vzhodno od Madagaskarja)
- teritorialne skupnosti: St. Pierre in Miquelon (devet otokov pred južno obalo Nove Fundlandije), Mayotte (otok v skupini Komorskih otokov v mozambiškem prelivu)
- prekomorski teritoriji z omejeno samoupravo: Francoska Polinezija (otoki v Polineziji v Tihem oceanu), Nova Kaledonija (SV od Avstralije)

v Melaneziji), Wallis in Futuna (otočni skupini v srednjem delu Tihega oceana med otočjema Fidži in Samoa)

- Francoska avstralska in antarktična zemlja (samotni otoki v južnih morjih ter del antarktičnega ozemlja do katerega ima Francija ozemeljske zahteve; raziskovalna postaja Dumont-d'Urville)

Na kari sveta v atlasu poiščite navedena francoska izvenevropska ozemlja!

Francija

- uradno ime: Republika Francija (po revoluciji leta 1789 je nastala prva francoska republika (1789-1799), druga republika je obstajala med letoma 1848-1851, tretja republika 1871-1940, od leta 1946-1958 četrta republika, od leta 1958 (general C. de Gaulle) peta republika)
- površina 543 965 kvadratnih kilometrov
- državna ureditev: predsedniška demokratična republika z dvodomnim parlamentom
- glavno mesto: Pariz (2 175 000 prebivalcev leta 1994)
- prebivalstvo: 58 030 000 leta 1994
- uradni jezik: francoski, v rabi so tudi bretonski, katalonski, aljaški, baskovski, ...

- narodnostna sestava: Francozi 84.2%, Akvitanci 2.7%, Alzačani 2.3%, Bretonci 1%, Katalonci 0.4%, Alžirci 1.5%, Portugalci 1.4%, Maročani 0.4%, Španci 0.6%, Italijani 0.6%, ostali 4.5%
- verstva: katoličani 76.4%, protestanti (kalvinisti) 3.7%, muslimani 3%, židje 1%, ateisti in ostali 15.9%
- delež mestnega prebivalstva: 74.1%
- ekonomska struktura prebivalstva: I. 5.1%, II. 26.1%, III.+IV. 68.8%
- demografska gibanja: rodnost 13.5 promil, smrtnost 9.3 promil, naravni prirastek 4.2 promil